

БЮЛЕТИНЪ № 1.

на временното представителство на обединената бивша
::: вътрешна македонска революционна организация. :::

 Прѣдавайте
го отъ ржка на ржка
слѣдъ прочитане!

Нашата борба се започна и продължава при невъзможни условия. Идеите ни не се цензуриратъ, не се ограничаватъ, а чисто и просто се намиратъ подъ абсолютно запрещение. Тая „политика“, за която, ако ни се удаде, ще кажемъ думаси, ни заставлява да диримъ други пътища крайно трудни и несгодни. Рискетътъ сме готови да понесемъ всъкога но мъката отъ потискането на нашата мисълъ е голѣма и непоносима. Дългъ е на ония, въ чиито ржци попадне тоя бюлетинъ да го прѣдавагъ на всички, които трѣбва да го прочетатъ, защото го пускаме въ крайно ограничено количество. Въ него друго не можемъ да сторимъ освѣнъ да зачекнемъ нашите идеи, а просвѣтителите тѣхни съчувственици нека ги доразвиватъ и обясняватъ дѣто трѣбва.

Прѣдставителството.

Съобщение отъ Парижъ. Нашиятъ прѣдставител въ Парижъ ни държи редовно въ течение на всичко, което ни интересува. По понятни причини много отъ свѣдѣнията не можемъ да разгласяваме. „Не губете вѣра — казва той въ заключителната частъ на последната си кореспонденция. Въпросътъ е поставенъ и стигналъ до най-високото мѣсто. Силно впечатление прави навсѣкждѣ, че идеята излиза отъ вътрешната революционна организация, чиято история въ кратка форма печатана тукъ е вече раздадена дѣто трѣбва.“

«Подчертава се особено, че тя се явява като незаинтересованъ факторъ въ балканските спорове и факторъ съ голѣма морална сила».

Нашиятъ въпросъ.

Той не датира отъ военното поражение на България, както мнозина мислятъ тукъ и както упорито поддържатъ прѣдъ европейския свѣтъ враговетъ на българското племе.

Историческиятъ конгресъ въ Берлинъ, който отхвърли безъ особени усилия руския проектъ за С.-Стефанска България и създаде вмѣсто него ново териториално разпрѣдѣление и разграничение на частъ отъ турските владѣния въ Европа, регистрира чрѣзъ вѣта си върху източните проблеми формулата, че на Балканите — това кръстопжище на всевътовни икономически и политически състезания — се допуска условно съществуването на малки държавици върху известна национална база и съ чужди примѣси, но въ никой случай и една силна и просторна сръдиземно-морска държава до стѣнитъ на Цариградъ.

Отъ тая формула пострада най-много българската народност, макаръ и да не бѣше извършила за това никакъвъ грѣхъ прѣдъ никого. Грѣхътъ ѝ бѣше само тая, че бѣше разлѣта въ центъра на балканските пѣтища къмъ югъ и изтокъ, а послѣдствието отъ това фатално орѣзване и разпокъсване на сжщата народност, придадена въ известни свои части къмъ територията на съседните балкански държави, бѣше осѣтяване елементитъ на непрѣкъснатото съперничество между тѣхъ и България, края на което още не се вижда. Характерътъ на това съперничество се подчерта отъ първото въоръжено стълкновение между българи и сърби на 1885 г. поради Румелийския въпросъ и съ тоя фактъ идеалътъ за обединението на всички българи получи удара на първата торпила. Торпила, идяща не отъ Бѣлградъ, а отъ берлинската конгресна формула.

Българите, останали подъ турско владичество, отдалеч почувствуваха болелитъ отъ удара, отправенъ къмъ кораба на България, къмъ блѣна за нейното възстановяване.

Отъ ония първи години слѣдъ паметния конгресъ, когато все още не бѣ заглѣхналъ спомена за новородената и веднага одушена национална България, македонските българи свързваха много естествено своя поривъ за свобода, съ блѣна си да се видятъ подъ попечителството на единна България. Невинностъ, простенъ за единъ народъ, който идеализира мечтатъ си, но която по-късно биде засѣгната доволно отрезвително отъ суровия езикъ на послѣдвалитъ събития въ Турция и около нея. И никакъ не бѣше нужно да се дойде до втора и трета война, за да се разбере, че това, което бѣше Санъ-Стефанска България за Берлинъ, сжщото това е и Македония за Атина, Бѣлградъ и Букурещъ, а сжщо така и чедна Македония по мѣстоположение и географическа осѣо

беностъ прѣдставлява за Сърбия, Гърция и Ромъния сума отъ страхове и опасности на десетъ Румелии вкупомъ.

Тая печална истина, тая непрѣодолима фаталностъ виждана и съзнавана добръ прѣвъ призмата на суровата македонска дѣйствителностъ, остана, за съжаление, неразбрана до край отъ строителитѣ на българската държавна политика. Резултатитѣ сж извѣстни. Два страшни погрома докарани отъ двѣтѣ политически системи на българското държавничество доведоха и България и българската частъ отъ Македония до фалитѣ на националнитѣ имъ тѣжнениа дори и като идея, а българската дипломация едва слѣдъ тия шеметни удари трѣбаше да почувствува истината, която трѣзната обществена македонска мисль отдавна сочеше на България. Тя бѣше и е, че надъ Македония нито сж възможни, нито сж допустими полюбовни етнографически разграничения, че тя, макаръ и повече българска, не е само българска и не е българска тъкмо тамъ, дѣто добива истинската си цѣна, т. е. пълното си географическо и економическо очертание и че поради това, България и която и да било отъ балканскитѣ държави може да завладѣе тая Македония само като прѣвине прѣвъ труповѣтѣ на останалитѣ отъ тѣхъ и то като получи мандатъ да се наложи чрѣвъ въоръженъ протъ кторатъ надъ цѣлия Балкански полуостровъ.

Дѣ тая сила? Отъ дѣ тоя мандатъ?

Отъ Берлинъ го отказаха, когато германското оржие тържествуваше надъ своитѣ побѣди. Отказаха го и за Македония и за Добруджа.

А едно военнo сътрудничество съ Съглашението и съ балканскитѣ му съюзници би ли ни довело до Съресъ, Кукушъ, Костуръ и Скопие, особено при наличността на фамозния дѣлѣжнически договоръ отъ 1912 г.?

Но българската държавна политика, или по-право политиката на едно дѣлѣ лица отъ министритѣ на „нова“ България, не се показва разположена да тегли послѣднитѣ отъ прѣживенитѣ катастрофи. И изкова оржия за „борба“ по сжщия отпъканъ пѣтъ. Първото отъ тѣхъ бѣше бруталното потъпкване на самостойната македонска мисль всрѣдъ емиграцията и бѣжанцитѣ въ България. Върху това оржие по дългъ ше се спираме по-често. Другитѣ оржия за борба съ външния свѣтъ слушаме да се дрънкатъ непрѣстанно отъ 6 мѣсеца насамъ, безъ да плашатъ нѣкого. Тѣ сж: националниятъ принципъ, историческитѣ документи и правото за самопрѣдѣляне на народитѣ. Ако това е малко — и договора отъ 1912 г. Ако и той е малко — тогава и теорията на външния министръ за разстоянието на македонскитѣ градове отъ старитѣ български граници. Ето едно оригинално смѣшение на права, принципи, договори и теории, които не сж нищо друго, освѣнъ добръ начертана стратегия за отстъпление, чрѣвъ която българската държавна политика при нищожността на своитѣ перспективи, ше гледа да не изгуби всичко.

Защо се иска тогава македонскитѣ българи да свѣржатъ сѣдбата си съ България, макаръ и да имъ е тя мила и скапа? И особено когато за тѣхъ има изходъ отъ тоя трагичнъ, когато има едно разрѣшение, за което сж се борили и въ миналото?

Въ моменти много по-благоприятни, тѣ възстанаха рѣшително дори и противъ договора отъ 1912 год., който и съ и безъ приложението на теорията за разстоянието

на първия министръ хвърля български земи подъ чуждо владичество.

Днесъ тоя договоръ е идеалъ за българската държавна политика. За да го направи реалностъ поне теоретически, тя е готова да „пожертвува“ и Костуръ и Леринъ, а по аналогия и Струга и Охридъ и други центрове въ Македония, макаръ и безспорни, защото сж много *отдалечени*, за да влѣзатъ въ границитѣ на „обединена“ България . . .

Това ли е националниятъ принципъ и правото за самопрѣдѣление на народитѣ? Защо една фалирала държавна политика иска отъ цѣль едноплѣмененъ народъ най-тежката жертва — да се обрече чрѣвъ безволие мълчание на национално самоубийство?

Тоя позоръ добритѣ негови синове не можаха понесатъ. И въпрѣки всичко, успѣха да пробиятъ оградата и да го поведатъ по свой собственъ пѣтъ.

Перспективитѣ?

Тъмно е, много е тъмно надъ македонската авена земя. Зловѣщи сж облацитѣ виоши се надъ нея. И ако сѣдбата въ близкия вече часъ се излѣе върху съ своята послѣдна жестокостъ и забие ножа въ грѣлото ѝ, кои демони отъ тъмнинитѣ на вселената ше могатъ съ своитѣ крѣсѣци и виения да заглушатъ страшния пискъ на една поругана народна свѣтостъ, на свѣстата на македонскитѣ българи, които съ миналото си, съ историята си, съ борбитѣ си и съ героизма си ше подвнгатъ вратъ подъ чуждо владичество, колкото поради една историческа фаталностъ, толкова и поради неочакванитѣ прѣгрѣшения на българската политика, които направи всичко, за да имъ попрѣчи и въ послѣдния часъ да се проявятъ прѣдъ свѣта тѣй, както бѣ потребно, за да бѣдатъ разбрани отъ него?

Исполнителниятъ Комитетъ.

Неговото бързо сглобяване веднага слѣдъ септемврийския погромъ се дължи само на една единствена причина: рѣшението на българската държавна политика да свѣрже непрѣменно прѣдъ външния свѣтъ каузата на македонскитѣ българи съ оная на България. За тая цѣль нужно бѣше да има въ София и едно „македонско“ учреждение, което да потвърди общността на двѣтѣ каузи. При тия условия, на изпълнителния комитетъ се даде всичката възможностъ отъ дѣто трѣбба за да изпълни своята мисия и я изпълни достойно. Само едно условие липсваше, но то не бѣше необходимо за цѣлитѣ, които се прѣслѣдватъ. Липсваше именно основния елементъ, който единствено можеше да оправдае македонския характеръ на това учреждение — широката подрѣжка на широката маса отъ емиграцията и бѣжанцитѣ въ България. Отъ името на тази емиграция и особено на бѣжанцитѣ, а най-вече отъ името на българитѣ въ Македония прѣдставителитѣ на бившата революционна организация на нѣколко пѣти апелираха къмъ родолюбieto на хората отъ комитета да прѣустановятъ своята дѣятелностъ, за която нѣмаха нито пълномощия, нито фактическа подрѣжка отъ грамадната частъ на българитѣ въ Македония и на нейнитѣ изгнаници. Увѣщаваха се по-най енергиченъ начинъ, че избраниа отъ тѣхъ пѣтъ въ нищо нѣма да засили позицитѣ на България, но отъ друга страна ше докара

непоправима пакост на собственото имъ отечество, за което положението не е съвсѣмъ безизходно, стига да се спрѣдѣли и обедини единодушно около лозунга на отдѣлно съществуване. И когато нищо не помогна, дългъ нашъ бѣше да изобличимъ публично съществуването на комитетата и неговата дѣятелностъ като чужда на дѣйствиелнитѣ желанія на македонскитѣ българи и като съзнателно изопачаване волята на Македония. Прѣдъ факта че нѣма днесъ македонски българинъ независимъ въ своя умъ, въ своето чувство и своя идеалъ, който да смѣта изпълнителния комитетъ за свое прѣдставителство, тоя послѣдния нѣма моралното право да съществува, освѣнъ за ония високи кръгове, които му дадоха и ролята, и цѣлитѣ, и срѣдствата. Нека тия кръгове възнаградятъ неговата упоритостъ да служи тѣмъ, а не на родината си. А тая послѣдната и всички нейни синове нека окачествятъ ролята му отъ гледището на своя идеалъ и своето бдище.

Двѣтѣ автономии.

Лекомислено една частъ отъ нашитѣ сънародници живущи по-отдавна въ България, се увеличатъ по едно фалшиво схващане на въпроса за автономията на Македония, като не правятъ никаква разлика между „автономията“ на обединителитѣ и принципа за самостоятелното съществуване на Македония, който ние поддържаме. Не е думата тукъ за хората и привърженицитѣ на изпълнителния комитетъ, който въ своитѣ официални органи и публикации държи само за обединение съ България, а на приказки добавя, че ако то не стане, ще се иска автономия. Това е маниеръ за нелойална борба съ насъ която започна слѣдъ като македонската емиграция се обединява масово около нашето знаме. Думата ни е за оня колебливъ още елементъ отъ емиграцията, който продължава да се държи на страна отъ двата лагера съ мисълта, че нищо не ги дѣли, че нѣма между тѣхъ съществено различие, шомъ се постави по срѣдата едно станало вече пословично на всѣкъдѣ „ако“. Това е едно голѣмо заблуждение. Между двѣтѣ автономии лѣжи цѣла пропасть и за потвърждение на това даваме въ скициранъ видъ потребнитѣ мотиви и основания:

1. Автономията като условно искане означава една безсмислица, която опорочава принципа въ неговата основа. То значи още да се декламира и да не се държи никакъ смѣтка за фактическото положение, защото съ това позицитѣ на Гърция и Сърбия, най-голѣмитѣ противници на автономията, не само не се разклащатъ, но се и засилватъ.

2. Да се почва отъ присъединяване и ако не стане — да се иска автономия, това означава, че автономията ще обхване само българската частъ отъ Македония, а това е едно искане, което хора съ нормални умствени способности не могатъ да поддържатъ и да смѣтатъ за осъществимо. По-скоро силнитѣ на деня ще окръглятъ България съ тия земи, отколкото да създаватъ ново румелийско недомислие . . .

3. Ако *обединително-автономиститѣ* възприематъ автономията за цѣла Македония до Мѣста съ Халкидонъ и цѣлото бѣломорско крайбрѣжие съ спорни и безспорни зони и съ всички народности, които я населяватъ, както я възприемаме ние, тогава и тѣ скъсватъ съ държав-

ната политика на България като насъ съ тая само разлика, че нѣматъ куража на мисълта и убѣдението си да го кажатъ открито прѣдъ свѣта и да го облѣкатъ въ форма, която да убѣждава и да налага. Но и въ такъвъ случай, какъ е възможно тоя сортъ „автономисти“ които искатъ едновременно и обединение и автономия да добиятъ доверието на чуждитѣ народности въ Македония, а най-главно да увѣрятъ сѣдитѣ на челоуѣчеството въ Парижъ, че тѣ не свързватъ сѣдбата си съ оная на България, а съ твърдо убѣждение се раздѣлятъ окончателно съ една държавна кауза осъдена едва ли не исторически като неосъществима и недопустима?

4. Уилсоновитѣ положения за правото на самоопрѣделение на народитѣ не разчитватъ никакъ пжтя за обединението на България, защото тия положения съвсѣмъ не държатъ смѣтка само за етнографскитѣ данни, а цѣлятъ съгласуването имъ съ икономически и социални нужди съ огледъ на географията и редъ други съображения и възможности различни за всѣко спорно мѣсто.

Тия съжитѣ положения, отъ друга страна, възвѣстени въ едно врѣме когато страшната война бѣше въ своя разгаръ и съ явната цѣль да се срази противника и идейно, нѣматъ днесъ, слѣдъ привършването на войната, силата и значението, което падналиятъ се домогва да имъ придаде. Най-многого, на тия принципи може да се очаква едно условно приложение съ огледъ на създаденото положение и при мащабъ допустимъ всрѣдъ противорѣчието на интереси и желанія на силни и слаби, на побѣдители и побѣдени.

Тѣмко това малко значение на въпроснитѣ принципи, за които лекомислено се държи българската държавна политика като давящия за сламката, би могло най-ищастливо да се използва именно за каузата на Македония като се иска нейното самостоятелно съществуване подъ международна охрана и независимо отъ всѣка балканска политика въ това число и на първо мѣсто оная на България.

Направено ли е всичко за тая възможна и постижима цѣль?

И ако не е направено, или се прѣчи на това, което е направено и се прави, какъ ще оправдаятъ поведението си всички ония синове на Македония, които волно и неволно сж въ услуга на разбиранія, стрѣмления и дѣйстви отиващи въ разрѣзъ съ здравия смисълъ на врѣмето и на една политика която руши дѣлото на Македония, безъ послѣдната да нащърбява съ своя идеалъ добръ разбранитѣ интереси на българското племе и на България?

Прочее, избирайте между автономията и лѣжеавтономията — срѣдно положение нѣма!

„Обединителитѣ“ въ ролята си.

Подмятанята идящи отъ срѣди взели отъ край отрицателно становище по нашия въпросъ, добиватъ особено некрасивъ видъ при положението, въ което сме поставени да не можемъ да ги отблъсваме съеврѣменно и както подобава. Но и при тая неравна борба моралтѣ и силата на нашето убѣждение стоятъ много високо, за да бждатъ засѣгнати отъ патоса на злобата и отъ маневритѣ на съзнателната заблуда. На личнитѣ закачки

нашите противници отговоръ нѣма да получатъ. На това поле могатъ свободно да си разыграватъ коня. Но срѣщу крадишкомъ подхвърляната нечестива мисълъ, че сме наливали вода за сръбската и гръцка воденица, ние възставаме съ чувство на най-големо възмущение и омерзение. Не се ли вижда веднага какъ голѣми патриоти съ отрѣзани крила и оскубани пера бързатъ да прикриятъ своята страшна отговорностъ като я изземватъ отъ гърба си и я прѣхвърлятъ върху другъ такъвъ? И каква гениална, безподобно гениална стратегия! Не търсете вече другъ дѣ причинителитѣ на погрома на българскитѣ национални идеали. Тѣ сж автономиститѣ! За утрѣшния крахъ на националното обединение какъвъ другъ виновникъ ще търсите? Той е единъ — автономиститѣ! Ако не бѣше той, ако не бѣха тѣ — автономиститѣ — обединението е въ кърпа вързано, Драма, Костуръ, Скопие . . . но на тая скръбна тема шеговитъ тонъ не подхожда.

Нѣма по-долно и по-недостойно обвинение отъ това. На такова обвинение, което си позволяватъ да отправятъ къмъ насъ хора и срѣди, които не сж казали още нито една дума срѣщу дѣйствителнитѣ виновници на племенната катастрофа, защото и тѣ сж участвували въ това страшно дѣяние, ето нашия краткъ отговоръ:

Не само вода, но и усърдни воденичари се даватъ отъ тукъ за сръбско-гръцката воденица, но това не сме ние, които ги даваме. Това сж обединиститѣ отъ всички лагери, това сж мемоаритѣ на Каранджуловци и Протогеровци, съ които Венизелосъ и Пашичъ острятъ и намазватъ своитѣ оржия срѣщу България, това сж искателитѣ на „цѣлостното и недѣлимо присъединяване“ които сами не върватъ нито въ едното, нито въ другото, нито въ третото. Това сж всички поклонници на националния принципъ, които тоже не върватъ въ неговото приложение, но които извънъ него нѣматъ друга сила и друга надежда.

Е, добри! Гърция и Сърбия не се боятъ ни най-малко отъ това. За тѣхъ то е по-скоро улѣснение отколкото затруднение толкова повече, че тѣ отлично виждатъ какъ българската държавна политика и всичкитѣ ѣ малки и голѣми служители сами сж разколебани въ своитѣ позиции и готови за отстъпление въ широкъ мащабъ и по всички линии.

Съмнява ли се нѣкой въ това?

А когато къмъ тая вода идяща направо отъ България се грибаватъ и воленичари идящи отъ Македония съ претенции да бждатъ нейни „единствени“ прѣдставители и съ „мандатъ“ да смѣсватъ сждбата ѣ оная на България, въобразявате ли си какъ бързо и колко хубаво ще дѣйствуватъ воденицитѣ, за които става дума?

Тази е истината, сжщинската истина по въпроса кой кому служи.

А за да бжде тя пълна, нужно е да се добави, че за Сърбия и Гърция нѣма нищо по-страшно и по-тревожно отъ издигнатия лозунгъ за една обща на народноститѣ ѣ самостоятелна Македония, за каквата се боимъ и ние.

Защо, — това всѣки е въ състояние да разбере.

И що въ сжщность вършатъ ония българи, които възставатъ срѣщу тоя лозунгъ и му прѣчатъ да се прояви, разшири и затвърди — това сжщо всѣки е въ състояние още по-добри да разбере.

Двѣтъ емиграции.

Силни бѣха изразитѣ на Гюмюрджинския позивъ къмъ известна частъ отъ македонската емиграция въ България, но тоя позивъ като първо проявление на пробуждащата се широка македонска мисълъ бѣше въ сжщото време и първото констатиране на една тъмна точка въ дѣлото на македонскитѣ българи. Едно състояние на духа, лесно обяснимо, но дълбоко печално, сж имали прѣдъ видъ бѣжанцитѣ отъ Гюмюрджина, когато излѣзоха съ своя позивъ да разкъсатъ единъ добръ стѣгнатъ обръчъ и да изразятъ болкитѣ и желанията на всички македонски изгнаници, пропѣдени отъ отечеството си слѣдъ финала на военнитѣ събития. Това бѣ състоянието на духа въ ония емиграционни кръгове тукъ, които отдавна сж скѣсали връзки съ Македония и чието македонско произхождение е само прѣдметъ на исторически споменъ. Думата е за оная стара и закрѣпостена емиграция, която е свързала вече своето духовно и материално бждаше съ вжтрѣшнитѣ условия на българската държава и която, по отношение македонската проблема, не е въ състояние да се издигне надъ себе си, надъ своето новобитие. Психологически невъзможно е тази частъ отъ емиграцията въ България, която има вече своето дългогодишно левоище въ нея и всички връзки, въздѣйствия и интереси, които създава едно затвърдено стопанско сжществуване, да се проникне отъ идеитѣ на рѣмения изгнаникъ и да прояви борчески идеализмъ на чисто платонически начала. Този изгубенъ отдавна за Македония слой отъ нейната емиграция, колкото и въ известни свои интеллигентни и полуинтелигентни части да проявява нѣкаква загриженостъ за своето първо отечество, тая негова загриженостъ не излиза, обаче, отъ рамкитѣ на една най-обикновена симпатия къмъ ония, съ които го свързва спомена на далечно минало. А въ прѣживѣванитѣ днешни трагични часове, когато надъ македонскитѣ българи виси една страшна опасностъ, която България нѣма сили да прѣмахне, стариятъ македонски емигрантъ не смѣе да помисли за нѣщо по-друго отъ онова, което съставлява националполитическото възрѣние на порядъчния срѣденъ българинъ отъ сжщинска България.

Ето това е *тъмното* въ кризиса, който Македония прѣживѣва, това е *черното* въ борбитѣ за нейното бждаше. Защото при натиска на едни особени условия, които българската държавна политика умишлено създаде се откриоха възможноститѣ това *тъмно* и *черно* да се облъче въ македонска носия и да претендира на доминируваща роль въ *настоящия* гласъ на македонския българинъ останалъ тамъ, или забѣгналъ съ голи рѣцѣ, самъ, съ половина или цѣло сѣмейство отъ тиранията на завоевателитѣ.

Така и само така бѣше възможно да се яви на сцената *изпълнителния комитетъ* на македонскитѣ (!) братства, и сжщо само така можеше около него и задъ него да се изправятъ и фигуритѣ на известнитѣ двама македонски авантюристи на царизма въ България и Македония.

Чи изразители сж тѣ и кого въ сжщность прѣдставяватъ? Всичко друго, само не и Македония!

Двама-трима бивши, настоящи и бждещи министри отъ македонско произхождение, върни на своето призвание, нѣколко души дипломати кариеристи и школуващи

такива, също от македонско произхождение, вѣрни освѣнѣ на своето призвание, още и на своя бюрократически карьеризъм, една порядѣчна фаланга голѣми и по-дребни чиновници, нѣкои отъ тѣхъ дори бивши дѣатели и революционери, а сега спокойни математици въ изчисленията на утрѣшнитѣ си пенсии и друга една фаланга отъ общественици, писатели и вѣстникари, все македонци, но увлечени безвъзвратно отъ водитѣ на българския политически животъ, нѣкои отъ тѣхъ даже погребали сами едно минало на голѣмъ рѣденъ идеализъм — ето основата, върху която можа да изникне тѣй свѣтквично това което и сега още минава за мандаторъ на . . . Македония. И до единъ всичкитѣ тия синове на Македония нѣматъ друга рѣчь за устата си отъ тая: Македония цѣла и недѣлима да се присѣдини къмъ България. Около тоя лозунгъ не бѣ мъчно за тия мъже да привлечатъ и една частъ отъ емиграцията съ свободно занятие въ България. Голѣма е изобщо тази емиграция въ своята цѣлостъ и тя отдѣли значителна партия, която, безъ да вѣрва въ обединителскитѣ фрази, спокойно акламираше ония, които не се уморяваха да ги декламираатъ. Друга партия отъ нея не се подаде на фразата, но, обладана отъ скептицизъмъ, остана безволна и бездѣйна да чака безпомощно повеленията на сѣдбата.

Това е едната емиграция.

Но ето въ тоя моментъ се надигна вълна идяща отъ другата, отъ сѣщинската емиграция или по-право отъ македонскитѣ бѣжанци, която инстинктивно схвана още въ началото, че лозунгитѣ на бившитѣ сѣрски революционери за самостоятелното сѣществуване на Македония като единствено срѣдство за спасяване вѣрата, езикътъ и свободата на българското плѣме, около който по-късно се сплотиха и всички непокаренни и съ несъмнена извѣстностъ дѣатели на вътрѣшната революционна организация, сѣ лозунги, които трѣбва да се възприематъ отъ всички македонски българи. Отрѣзвлението започна съ трескавична бързина и прѣдъ него се прѣвиха колебанията въ много глави, съмнѣнията въ много умове. Това го почувствуваха особено силно *сѣчинскитѣ* прѣдставители на Македония и отъ него моментъ насамъ тѣ се мъчатъ да спасяватъ своето положение.

Има ли нужда да се казва коя е сѣщинската емиграция на Македония и сѣщинскитѣ нейни възжеления?

Има ли нужда да се доказва също така, колко безплодна е мисията на така нарѣченитѣ *помирители*, които идатъ да хармонизиратъ огъня съ водата?

Емиграцитѣ сѣ двѣ, но Македония е само една и тя се прѣдставлява отъ оная емиграция, която не е сѣжсала връзки съ нея, която живѣе за нея и която брой минутитѣ, за да се върне въ нея.

Лѣвитѣ партии по македонския въпросъ.

Разбираме много добръ колко тежко е да се ликвидиратъ двѣ разорителни войни безъ да донесатъ на воюващия народъ и на държавата му никакви придобития дори и когато тѣ се налагатъ отъ историческата правда. Това е единъ трагизъмъ, който угнѣтвява душата и на най-голѣмия идеалистъ въ живота. И за него, макаръ да съзнава, че войната е въ основата си инструментъ за материални интереси и въ водовъртежа ѣ често народитѣ играятъ слѣпа роля, все пакъ е мъчително и болно да

наблюдава безплодността на една дългогодишна кървава война, особено когато разрушенията ѣ сѣ дълбоки и неизличими.

Това естествено чувство като че доминира днесъ надъ непокарената обществена свѣсть въ България. И то е толкова силно, че затѣмнява даже разума и прѣчи на спокойното анализиране на събитията.

Подобно психологическо състояние наблюдаваме главно всрѣдъ лѣвитѣ политически течения въ страната, които, въ всѣки случай, не могатъ да се сочатъ като прями виновници за завличането на България въ войнитѣ и за катастрофитѣ, които имѣ нещастieto да прѣживѣе.

Обяснило е, казахме, това състояние на духа, но все пакъ е тѣрдѣ странно, че лѣвитѣ партии, които управляватъ редомъ съ дѣснитѣ и които по дългъ идатъ да дадатъ нова насока въ живота на България, се отнасятъ къмъ въпроситѣ отъ външната политика на България сѣкашъ само съ чувство или, което е още по-лошо, въобще не се занимаватъ съ тѣхъ, а ги зачекватъ отъ вѣрме на вѣрме безъ страсть и безъ интересъ въ духа на клишетата на министритѣ отъ старата формация.

Залисани по въпроси отъ вътрѣшенъ характеръ, както заявяватъ по-първитѣ имѣ хора, за да оправдаятъ очевидно безгрижието си по външнитѣ проблеми, не схващатъ ли тия партии, че зачатитѣ, съ които се нагърбватъ досѣжно коренното политическо и социално прѣустройство на страната, че стрѣмежитѣ имѣ да демократизиратъ напълно живота, ако е нужно дори и чрѣзъ промѣна на държавния конституционенъ строй, че мисията изобщо, която споредъ тѣхъ, имѣ възлага новото вѣрме, зависи изключително отъ начина, по който ще се ликвидиратъ националнитѣ въпроси и териториалнитѣ разграничения при сключването на общия миръ?

При прѣдположението, на което стоятъ и тѣ, че свѣтътъ, въпрѣки данѣка, който доброволно ще плати на общочовѣшкитѣ страдания, все пакъ ше запази своя старъ калѣпъ, че народитѣ и държавитѣ нѣма да вдигнатъ границитѣ по между си, нито ше изоставятъ чувството да се грижатъ най-първо за себе си и да пазятъ съ всички сили това, което веднѣжъ е прогласено за тѣхно, въ какво положение ше изпадатъ лѣвитѣ партии и какво ше стане съ тѣхнитѣ лозунги, ако утрѣ българската частъ отъ Македония мине формално подъ грѣцко и сръбско владичество, подъ което фактически се намира днесъ? Едно отъ двѣтѣ: или ше трѣбва да еволюиратъ на дѣсно и да ориентиратъ политиката си, вътрѣшна и външна, по стария курсъ и по старитѣ методи на дѣйствию, или лѣкъ да отстѣпятъ мѣстата си на ония, които иматъ вече практика и опитностъ въ тоя курсъ и тия методи.

Замисловатъ ли се лѣвитѣ партии както трѣбва по тоя важенъ въпросъ и гърсятъ ли ижтя, по който могатъ да избѣгнатъ тая дилема?

За сѣжалѣние, малко признаци има за това. По въпроситѣ отъ външенъ характеръ и главно по въпроса за бѣдащето на българското плѣме, тия партии почти не се занимаватъ. По-удобно имѣ се вижда да абдикиратъ отъ тѣхъ, да абдикиратъ отъ тоя безвкусенъ «специалитетъ», за който си има «подготвени» хора.

А между това надъ въпроса за националното обединение на българското плѣме, който ше си остане само едно желание и една мечта безъ никакви перспективи, стои другия въпросъ, който прѣдрѣшава и бѣдащитѣ

политиче и, културни и социални проблеми на възражающа се ова България. Тоя въпрос е *съхранението* на това птме, запазването му въ оная частъ, която остава вън отъ границитѣ на България.

Ато то е възможно и постижимо, или най-малко, ако то е по-възможно и по-постижимо отъ националното обединение, какво направахъ и какво правятъ лѣвитѣ партии, за да разчистятъ пѣтищата къмъ него?

Да обвиняваме не смѣемъ, макаръ и да имаме достатъчно основание. Ние македонскитѣ българи е достатъчно да констатираме само фактитѣ, особено когато се отнася до политически течения, грѣхътъ на които не тежи много надъ нашата страшна сѣдба.

Ще ни бжде ли позволено поне въ послѣдния часъ на тая сѣдба да се поласкаемъ съ надеждата, че ще бждемъ подпомогнати въ едно священо дѣло отъ тамъ дѣто помощта нѣма да бжде подозрителна и че тая помощъ ще бжде еднакво въ услуга и на тоя който я дава и на тоя комуто се дава?

ОТЪЗИВИ.

Раздвижване на край врѣме. До като идеята за самостоятелното съществуване на Македония се сочеше отъ мѣродавни мѣста за прѣдателска и носителитѣ ѝ се заплашваха съ прѣслѣдвания и изпѣждане отъ България, добри поклонници на своето служебно и домашно спокойствие, щастливо проспяха цѣлъ редъ мѣсеци прѣзъ което врѣме истинскитѣ прѣдставители на Македония и на нейната бивша революционна организация употребиха **свѣрховѣшки усилия**, за да изнесатъ както трѣбва и дѣто трѣбва каузата на македонскитѣ българи. И когато тия прѣдставители по дългъ и въ интереса на дѣлото трѣбваше да оповѣстятъ по нашироко въ България измежду емиграцията, това което бѣха извършили и продължаватъ да вършатъ, а едновременно съ това да изобличатъ дѣйността на изпълнителния комитетъ и стоящитѣ задъ него и около него Александровци и Протогеровци, снѣщитѣ до тоя моментъ родолюбиви патриоти се видѣха прѣдъ опасността да останатъ непласирани въ сѣдбоноснитѣ събития. И ето, носятъ се вече слухове за помирителни инициативи, за ново свикване делегати на братствата, па даже и конгресъ на македонската емиграция. Ако всичко това не бѣше тѣжно, щѣше да бжде много забавно и смѣшно. Нещастна Македония! Ако ти не бѣше навѣдила толкова прѣданни синове, които да се грижатъ единъ прѣзъ другъ, кой кога завърне и както завърне за твоята участъ, тя не би била толкова трагична.

Ще се повърнемъ по въпроса, когато узнаемъ добръ и по-опрѣдѣлено замислитѣ на новитѣ мисии.

Изъ Македония. Всички свѣдения говорятъ, че режима на завоевателитѣ е чепоносимъ по своята бруталностъ и насилия. Чудно би било, ако бѣше иначе. Прѣдставителството изпълни своя дългъ и донесе дѣто трѣбва за всичко. То изтъкна повелителната нужда отъ обуздаване на грѣцко-сръбската администрация и на вилѣйничитѣ комитаджийски банди.

Специално по слуховѣтъ за силни албански движения и за голѣми междусъюзнически стълкновения, установава се, че сж твърдѣ много прѣувеличени. Все пакъ

извѣстни търкания има и какъ ще се развиятъ събитията рано е да се прѣдвижда.

Никакъ не ни изненада обстоятелството, че извѣстнитѣ наши македонствующие авантюристи излѣзеха отъ скривалищата си за да попарадирайтъ по случай на новата „македонска революция“.

Нашъ дългъ е да слѣдимъ и да бдимъ, а дългъ на емиграцията е да бжде спокойна и трѣзвена всѣкога и на всѣкѣдѣ.

Къмъ по-правъ пѣтъ. Конгресътъ на широко-социалистическата партия, по въпроса за мира, се е отклонилъ значително отъ становището на партийния органъ „Нароль“; вмѣсто за «националното обединение», подържано безрезервно отъ «Народъ» конгресътъ се застъпва за правото на националното самоопрѣделение чрезъ плебисцитъ. Отъ гледна точка на национализма, тъй както се разбира той у насъ, това е едно голѣмо отклонение отъ националния принципъ. И ако това отклонение се е наложило по нѣкакви съображения, които сж оцѣнени както трѣбва, макаръ и кжсно, все пакъ е крачка напредъ. По-важно е, обаче, да-ли и до колко министритѣ на партията ще се опитатъ да приложатъ на практика това ново вѣрую на послѣдната.

По въпроса ще се повърнемъ.

Изпълнили мисията си. Така сж се изказали видни членове отъ изпълнителния комитетъ прѣдъ ония наивни помирителци, които внезапно нахлузиха качулки, слѣдъ като дѣждѣтъ бѣше отдавна прѣвалялъ. Работа на самитѣ помирителци е да си теглятъ заключението, слѣдъ като и отъ лѣво и отъ дѣсно имъ се казва, че сж се явили много кжсно. Които се отнася до мисията на изпълнителния комитетъ, не ще съмнѣние, че е вече свършена, шомъ е поднесенъ мемоаръ отъ негово име. Но чия е тая мисия? На какви интереси служи тя? Каква би била ползата отъ нея и какво могатъ да очакватъ отъ нея македонскитѣ българи, като мисия на учрѣденици, което си приписва правото да се нарича и прѣдставлява като македонско?

На тия въпроси близкото бждаше ще даде своя отговоръ. Въ тая минута, обаче, можемъ да кажемъ, че мисии като горната биха били най-полезни, ако не съществуваха никакъ. А шомъ тая мисия е вече свършена, тя е мисия само за ония, които сж я продукували, а по отношение бждащето на Македония и македонскитѣ българи, отъ чието име е започната и завършена, тя съвсѣмъ не е мисия, а пакостничество, ако не и измѣна.

Македонската емиграция въ Америка. Даде се широка гласностъ на рѣшенията ѝ, взети въ единъ съборъ въ Чикаго. Не можемъ да отричаме автентичността на станалото въ тоя съборъ, но ще забѣлѣжимъ, че нашитѣ свѣдѣния, потвърдени многократно, говорятъ за по-друго становище на българитѣ въ Америка, които искатъ да си останатъ прѣди всичко българи. Подобно на наши съотечественици въ Одеса, Швейцария и на всѣкѣдѣ извънъ България, тия отъ Америка сжщо тъй се вълнуватъ повече за племето, отколкото за политиката. Въ всѣки случай, ще бждемъ скоро въ състояние да узнаемъ сжщността на работата и ще се повърнемъ, ако това е необходимо.

Борба или клюкарство. Една добра фаланга галени чиновници отъ външното министерство, които открито

играят доверени роли по нашия въпросъ въ качеството си прѣдставители на „братства“ и „емиграции“ и за които никой отъ патриотаритѣ около извѣстна редакция не смѣе да каже, че сж канцеларски плъхове и държавни чиновници, сж се заели съ една голѣма упоритостъ да дрънкатъ по крѣчми и кафенета всевъзможни измислици и клюкарства по нашъ адресъ. Всичко прощаваме, всичко отминаваме и ще отминаваме съ мълчание и спокойствие. Стигна ни до слуха, обаче, че е пустнато въ ходъ едно ново срдство за агитация, едно нечувано по цинизъмъ и безсрамие клюкарство, което не засѣга лично насъ, но цѣли да опорочава нашата дѣятелностъ и на което длжимъ отговоръ. Прѣдъ нѣкого отъ съглашенскитѣ прѣдставители се явила, разправяли съ ужасъ тия чиновници, една македонска делегация (алюзията е за насъ, разбира се) и му заявила, че *по никакъвъ начинъ не желаятъ присъединението на Македония къмъ България*. Потрѣбно ли е да се казва, че подобни изявления не биха излѣзли отъ устата и на най-свирѣпия интернационалистъ? Защо така недостойно се измѣства въпроса и му се дава тѣй карикатуренъ видъ? Сѣкашъ Македония я вече даватъ, сѣкашъ за нея се готви вече крѣпостенъ актъ, сѣкашъ тя би била дадена и на една България побѣдителка, та да е възможенъ подобенъ отговоръ на несществующъ въпросъ.

Тая маневра цѣли да внесе смуть и въ македонски и въ български срѣди и да закрѣпи извѣстни позиции, които отъ день на день се разклащатъ. Нѣма да се постигне обаче това, което се гони. Свършено е вече. Ясни сж нашитѣ положения, тѣхъ всички ги вече разбиратъ, а най-вече нашитѣ съотечественици. Всички до единъ, заедно съ насъ, искатъ и заявяватъ само едно на всѣкъдѣ и прѣдъ всички: *по никакъвъ начинъ не желаемъ разпокъсването на Македония, защото искаме да запазимъ своя езикъ, своята вѣра и своята националност*. Ако пъкъ чиновницитѣ отъ външното министерство не сподѣлятъ това начало, тогава готови сме да признаемъ, че македонскитѣ българи никога не биха пожелали и приели доброволно да заплатятъ едно разширение на България съ цѣната на своето отечество или части отъ него.

Тукъ има трагизъмъ, господа начинаещи дипломати, а не вражда и крѣчмарски сепаратизъмъ. Още ли не желаете да разберете тая тѣй проста истина? Ще се повърнемъ.

Характерно. Кукушкото братство въ грамадното си болшинство рѣшава да скжса съ едно натрапено прѣдставителство като изпълнителния комитетъ, и отнема мандата на делегатитѣ си, посочени и избрани прѣзъ една мъртва епоха прѣди нѣколко мѣсеца. Тия делегати, обаче, теоретизиратъ сега, че придошелъ нѣкакъвъ новъ избирателенъ елементъ, който не разбира отъ висока политика и че, слѣдователно, „въ интереса на дѣлото“, мандатитѣ имъ трѣбва да се запазятъ. Нека се запазятъ. Само съ такива мандати и делегати, разбиращи отъ висша дипломация, бѣше възможно да се роди и дѣйствиува допълнителния органъ на официалната политика въ България. Да имъ сж честити!

Македонското дѣло и дѣйцитѣ му. Така е озглавена една частъ отъ вътрѣшния прѣгледъ на брой 29 отъ списанието «Сила». Никакъ не сме отъ приятелитѣ на Протогеровци и Александровци, за миналото на които се даватъ доста интересни свѣдения въ въпросния прѣ-

гледъ, но мислимъ, че стойността на всичко писано за тѣхъ се нацѣрбява твърдѣ много отъ обстоятелството че писача обявява само „качеството си на бившъ членъ на организацията“, а замълчава своето име. Ако това е случайно опущение, ще очакваме то да се поправи. Касае се за въпроси отъ особена важностъ, за дѣйствия, които цѣлъ народъ утрѣ ще иска да отсжди и въ такива случаи борбата не бива да се води анонимно и съ обикновенъ вѣстникарски маниеръ.

Деѣ думи и по съдържайнето на статията. Че въпроснитѣ господа сж господари на голѣми суми отъ особено произхождение — това го знаятъ и дѣцата. Но защо българското правителство не тури рѣка на тия срдства, ако не смѣе да посѣгне на тѣхнитѣ «собственици» — това никой не знае . . .

А за комисията, която авторътъ прѣпорѣчва да изслуша „нагледния отчетъ“ отъ тѣхъ и за резултата да се състави „надлеженъ протоколъ“, който да се публикува за „успокоение“ на обществото, ще кажемъ, че това е едно наивно желание на тоя авторъ, който изглежда, че не си дава самъ смѣтка за обвиненията, които отправя. Не отчетъ е потрѣбенъ нѣкому, а ще трѣбва *сждъ* да се произнесе върху тѣхнитѣ дѣла.

Анонимниятъ авторъ много лекомислено е прогласилъ организацията за мъртва. Тя е жива, но имаше ли прѣживѣе една дълга и болѣзнена криза, която вече прѣмина. А ако има нѣкои дѣйци, които чувствуватъ себе си за умрѣли, това не имъ дава право да хвърлятъ смъртно покривало и върху цѣла организация, която въпрѣки всичко, е пакъ жива и ще живѣе.

Висша политика. Както узнаваме, въ последния „македонски съборъ“, изпълнителния комитетъ на нѣколко отъ софийскитѣ македонски братства прѣдложилъ да се прѣустанови вече свикването на нови „събори“, защото отъ тѣхъ нѣмало нужда слѣдъ като той изпълнилъ мисията си да прѣдстави волята на „Македония“ (софийската Македония! б. р.) прѣдъ европейския свѣтъ. Срамътъ обаче, отъ това чудовищно прѣдложение надѣлялъ и то било оттеглено.

Но и друга една криза е била сжщо така шастливо прѣмахната въ тоя съборъ. Чрѣзъ намѣсата на високи фактори и съ прѣцѣнка на «дипломатическото» положение, възникналиятъ конфликтъ между комитетата и „заграничното прѣдставителство“ на македонската организация се уравнилъ съ доброволното подаване оставкитѣ отъ делегатството на Протогеровъ и Александровъ. Македония може да бжде спокойна!

Трети единъ дипломатически актъ на Комететата е билъ прѣдложението му да не се допуска и за напредъ участието въ събора на никаква емиграция освѣнъ Софийската. Тя била достатъчна да прѣдставлява цѣлата, както до сега. Срамътъ и тукъ попрѣчилъ да се доде до протоколиране на това рѣшение, което, обаче, си остава въ сила.

И така стотинитѣ и хиляди македонски изгнаници вънъ отъ София могатъ да бждатъ спокойни за сждбата си и нека още отъ сега промислятъ какви паметници да издигнатъ на гениалнитѣ свои „прѣдставители“ въ София, ако providението имъ помогне да „присъединятъ“ татковината имъ къмъ България по начинъ, какъвто се крои отъ българското външно министерство . . .

Старъ занаятъ. Освѣтъ клѣветничество и клокочство по кафенетата, добръ плащани орждия на „единственитѣ“ прѣдставители на организацията си позволяватъ чрѣвъ втора и трета рѣжа да отправятъ и закани по нашъ адресъ. Едно старо сръдство, което, ако обичатъ, може пакъ да опитатъ. Не ни се върва въ куража имъ, но си вземаме бѣлѣжка. Борбата, обаче, си е борба и тя ще се продължава съвсѣмъ независимо отъ каквито и да било заплашвания.

Безкритичность въ прѣвѣнната на положението. Една голѣма тревога бѣ обладала обществото въ България, а сжшо и македонската емиграция по поводъ фантастичнитѣ слухове за грѣцкитѣ и сръбскитѣ териториални претенции. Самата чудовищность на тия претенции зънѣ отъ една дѣла държавническа война — Сърбия и Гърция, биха се осмѣлили сериозно да ги поддържатъ прѣдъ конференцията за мира, трѣбваше да подскаже на разсждливитѣ хора, че подобна опасность, която, ако е дѣйствителна, би накарала да трѣпне всичко българско, е недопустима. Ако въ единъ Букурещъ на 1913 година необуздания сръбско-грѣцки имериализмъ намѣри за възможно и необходимо да не се остави България безъ излазъ на Вѣло море, сега ли, при едно съвсѣмъ ново положение когато цѣла Европа се прѣвива подъ натиска на накупѣли социални задачи и нужди, ще се даде ходъ на възжеления отъ сръдно вѣковенъ стилъ? Нашитѣ съотечественици трѣбва да бждатъ, прочее спокойни и да гледатъ на събитията по-трезво. А най-вече нека не забравятъ, че ако Венизелосъ и Пашичъ онрѣни на своята военна сила и незасѣгнати още отъ все по-засилващитѣ се вълнения въ сръдата на изстрадалитѣ тѣхни народи, все още продължаватъ да живѣятъ съ похватитѣ на миналото и да дѣйствуватъ съ тия похвати, това се дължи особено много на лозунгитѣ, които македонскитѣ българи издигатъ прѣдъ свѣта и сръщу които нѣма силни орждия за борба прѣдъ сѣда на народитѣ дори и отъ гледна точка на правото на побѣдителя. Ако тия маневрирования и диверсии на грѣцкото и сръбско правителства не разколебаятъ нашия духъ и не ослабятъ нашата борба, цѣльта имъ, единствената имъ цѣль, остава непостигната.

Планъ конспирации. Свѣтътъ въ България очаква съ трепетъ кой най-послъ ще се даде заслуженото на всички политически и други фактори, които причиниха погрома на страната, и вмѣсто това дублична тайна е вече, че въ известни кръгове се работи трескаво за образуването на *военна лига*, цѣлитѣ на която — толкова „по-страшни“ колкото сж „по-таинствени“. Не се бъркаме по дългъ въ вжтрѣшнитѣ работи на България, но считаме че можемъ, заедно и еднородно съ обществената съвѣсть въ нея, да издигнемъ гласъ на прѣдупрѣждения, че е врѣме да се турне голѣмъ кръсть на „дѣйности“ и „задачи“, които както въ миналото, така и сега сж свършвали и ще свършватъ съ позоръ и разгромъ. Днесъ особено, подъ маската на „патриотизма“ могатъ да конспириратъ само хора, които нѣма какво друго да спасяватъ, освѣнъ себе си. Нѣма вече ни сѣнка отъ идеи, които да увлѣкатъ дѣковѣрни елементи въ служба на котерийни интереси. Всичко е свършено! Даваме тоя отзивъ, защото подобна дѣйность засѣга и нашия въпросъ и още защото, до колкото знаемъ, въ тая дѣйность участвуватъ известни македонствуващи лица,

които, по понятни съображения, се мжчатъ да простратъ задачитѣ на лигата не само върху революционни елементи въ България, но и противъ дѣлото и дѣйцитѣ на вжтрѣшната македонска революционна организация. Отлично! Ние сме готови!

Р а з н и ц и .

— **За свѣдѣние.** Прѣдставителството нѣма и не може до поддържа редовни пощенски съобщения по причини известни на всички. Желаящитѣ да влѣзатъ въ сношение, трѣбва да си служатъ или съ пѣтници или чрѣвъ неговитѣ доверени хора въ емиграционнитѣ центрове. До като се легализира неговото съществуване, ако въобщо се легализира, налага се тоя първобитенъ начинъ на съобщение и всички приятели и съчувственици трѣбва го спазватъ.

— **Отрадно.** Голѣмъ е подема между широката маса на нашитѣ съотечественици отъ всички краища. Това ни насърчава да вървимъ твърдо по избрания пѣтъ. Около нашето знаме се нареждатъ бързо всички изгнаници на Македония и всѣки день ставатъ по-щедри въ своята морална подкрѣпа. Но тежката борба налага да бждемъ подкрѣпени и материално. Дайте тази подкрѣпа, която е подкрѣпа на собственото ви дѣло!

Отрѣзвление. Бързо нѣкои отъ старитѣ македонски братства, завлѣчени въ единъ моментъ на зашеметяване въ услуга на една инспирирана дѣйность, която се вече руши като беспочвена, се окопитватъ и се отърсватъ окончателно отъ своето досегашно „заблуждение. Тѣ засилватъ редоветѣ на сжчинската многохилядна емиграция, а заедно съ това и дѣлото на взелата отново сждбата въ ржцитѣ си бивша вжтрѣшна революционна организация. Всички съ нея, всички подъ нейното знаме!

Поправка. Чрѣвъ в. „България“ г-нъ Владиславъ Ковачевъ известява, че е авторъ на написаното въ сп. „Сила“ и че случайно подписа му е пропуснатъ. Това му прави честь. Съ благодарство отгледя се направената отъ насъ бѣлѣжка по сжщия случай.

Отдавна е излѣзло отъ печатъ обемистото изложение по македонския въпросъ „Назадъ къмъ автономията“

като коментаръ на декларацията на бившитѣ сѣрски революционери.
Всички интелигентни съотечественици трѣбва да прочетатъ тая книга.